

DERS ÖZETİ · ŞİİR

Şiir

Cumhuriyet dönemi şiir akımları; saf şiir, toplumcu gerçekçi şiir, Millî Edebiyat çizgisi, Garip, İkinci Yeni, dinî-metafizik şiir, 1960/1980 sonrası şiir ve halk şiirini kapsar.

1 Şiir Anlayışları (1-3)

- Saf şiir: biçim ve müzikalite önde.
- Toplumcu gerçekçi şiir: toplum sorunu, emek.
- Millî Edebiyat çizgisi: millî-yerli tema.

2 Şiir Anlayışları (4-6)

- Garip: günlük dil, ölçü-uyak yok.
- İkinci Yeni: kapalı, soyut imge.
- Dinî-metafizik şiir: gelenek, metafizik arayış.

3 Şiir Anlayışları (7-9)

- 1960 sonrası toplumcu şiir: toplumsal duyarlılık sürer.
- 1980 sonrası Türk şiiri: yeni arayışlar.
- Cumhuriyet sonrası halk şiiri: 20. yy halk şairleri.

4 Temsilciler

- Saf şiir: Necip Fazıl Kısakürek, Tanpınar.
- Toplumcu gerçekçi: Nazım Hikmet, Atilla İlhan.
- Millî Edebiyat çizgisi: Arif Nihat Asya.
- Dinî-metafizik: Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu.

5 Sık Karıştırılanlar

- Garip = günlük dil, İkinci Yeni = kapalı imge.
- Toplumcu gerçekçi ≠ Millî Edebiyat çizgisi.
- Her şair tek bir akıma bağlı değildir.

Cumhuriyet Dönemi Şiir Akımları (Özet)

Anlayış	Dönem	Temel özellik
Saf (öz) şiir	Cumhuriyet dönemi	Biçimsel mükemmellik, müzikalite
Toplumcu gerçekçi şiir	1923-1960	Toplumsal sorun, emek teması
Garip akımı	Cumhuriyet dönemi	Günlük dil, ölçü-uyak yok
İkinci Yeni	Cumhuriyet dönemi	Kapalı, soyut imgeler
Cumhuriyet sonrası halk şiiri	20. yüzyıl	Halk şiiri geleneği

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Şiir: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1 • GARİP

Kapalı, çok anlamlı imge kurmak ile günlük dili kullanmaktan hangisi Garip akımına ait değildir?

- 1 Günlük dil ve ölçüsüzlük Garip'in temel ilkesidir.
- 2 Kapalı, çok anlamlı imge farklı bir anlayışa aittir.
- 3 Bu özellik İkinci Yeni'nin ayırt edici özelliğidir.

Cevap: Kapalı, çok anlamlı imgelerin kurulması (Garip'e ait değildir)

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2 • TOPLUMCU GERÇEKÇİ

Bir şiir, köydeki toprak kavgasını ve köylünün geçim derdini anlatıyor. Bu şiir hangi anlayışa yakındır?

- 1 Konu bireyin iç dünyası değil, toplumun sorunu.
- 2 Emek ve geçim derdi öne çıkıyor.
- 3 Bu, toplumcu gerçekçi şiirin tipik konusudur.

Cevap: Toplumcu gerçekçi şiir

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3 • SAF ŞİİR

Bir şiirde toplumsal mesaj yok; yalnız bir anın duygusu ve ahenk işleniyor. Bu şiir hangi anlayışa yakındır?

- 1 Toplumsal mesaj kaygısı yok.
- 2 Biçim ve müzikalite ön planda.
- 3 Bu, saf şiirin temel özelliğidir.

Cevap: Saf (öz) şiir

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4 • MİLLÎ EDEBİYAT ÇİZGİSİ

Bir şiirde vatan, millet ve Anadolu teması sade bir dille işleniyor. Bu şiir hangi anlayışa yakındır?

- 1 Tema millî ve yerli; dil sade.
- 2 Toplumsal sınıf sorunu ya da kapalı imge yok.
- 3 Bu, Millî Edebiyat'ı sürdüren şiirin özelliğidir.

Cevap: Millî Edebiyat'ı sürdüren şiir

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5 • DİNÎ-METAFİZİK ŞİİR

Bir şiirde ölüm, zaman ve varoluş gibi konular gelenek ve dinî değerlerle birlikte işleniyor. Bu şiir hangi anlayışa yakındır?

- 1 Konu gündelik değil, metafizik.
- 2 Gelenek ve dinî değerlere duyarlılık var.
- 3 Bu, dinî-metafizik anlayışın özelliğidir.

Cevap: Dinî-metafizik şiir

MİNİ TEST

Şiir: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Toplumsal sorunları ve emek temasını işleyen şiir anlayışı hangisidir?

- A) Saf şiir B) Toplumcu gerçekçi şiir
C) Garip akımı D) İkinci Yeni

3. Kapalı, soyut ve alışılmadık imgelere dayanan şiir anlayışı hangisidir?

- A) Millî Edebiyat çizgisi B) Toplumcu gerçekçi şiir
C) İkinci Yeni D) Garip akımı

5. Nazım Hikmet ve Attilâ İlhan hangi anlayışın temsilcileri arasında sayılır?

- A) Saf şiir B) Garip akımı
C) Dinî-metafizik şiir D) Toplumcu gerçekçi şiir

7. Sezai Karakoç ve Cahit Zarifoğlu hangi anlayışın temsilcileri arasında sayılır?

- A) Garip akımı B) Halk şiiri
C) Saf şiir D) Dinî-metafizik şiir

9. Saf şiir ile toplumcu gerçekçi şiir arasındaki temel fark neye dayanır?

- A) Dize sayısı
B) Bent sayısı
C) Yazıldığı şehir
D) Mesaj kaygısı: yok mu, var mı

2. Ölçü ve uyağı terk edip günlük konuşma dilini kullanan akım hangisidir?

- A) Garip akımı B) İkinci Yeni
C) Saf şiir D) Halk şiiri

4. Biçimsel mükemmelliği ve müzikaliteyi öne çıkaran şiir anlayışı hangisidir?

- A) Toplumcu gerçekçi şiir B) Saf (öz) şiir
C) Garip akımı D) Halk şiiri

6. Arif Nihat Asya ve Bekir Sıtkı Erdoğan hangi anlayışın temsilcileri arasında sayılır?

- A) Millî Edebiyat'ı sürdüren şiir
B) İkinci Yeni
C) Garip akımı
D) Toplumcu gerçekçi şiir

8. Garip ile İkinci Yeni arasındaki temel fark neye dayanır?

- A) Dönem: eski mi, yeni mi B) Konu: şehir mi, köy mü
C) Dil: günlük mü, kapalı mı D) Şekil: uzun mu, kısa mı

10. Âşık Veysel ve Abdurrahim Karakoç hangi şiir geleneğinin temsilcileridir?

- A) Saf şiir
B) İkinci Yeni
C) Cumhuriyet sonrası halk şiiri
D) Millî Edebiyat çizgisi

Cevap anahtarı

1. B · Toplumcu gerçekçi şiir toplumun sorunlarını ve emeği işler.

3. C · İkinci Yeni kapalı ve soyut imgelerle kurulur.

5. D · Nazım Hikmet ve Attilâ İlhan toplumcu gerçekçi şiirin temsilcileridir.

7. D · Bu şairler dinî değerleri ve metafizik arayışı öne çıkarır.

9. D · Saf şiirde mesaj kaygısı yoktur, toplumcu şiirde toplumsal mesaj vardır.

2. A · Garip akımı günlük dili, ölçsüz ve uyaksız şiiri seçer.

4. B · Saf şiirde biçim ve müzikalite toplumsal mesajdan önce gelir.

6. A · Bu şairler Millî Edebiyat'ı sürdüren şiirin temsilcileridir.

8. C · Garip günlük dili, İkinci Yeni kapalı dili seçer.

10. C · Bu şairler 20. yüzyılın halk şiiri geleneğine aittir.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/12-sinif-edebiyat-3-unite-siir-konu-anlatimi